

Hippolyte Metdepenningen (vervolg)

Metdepenningen had een grote politieke honger en hij slikte dan ook maar liefst zo vlug mogelijk de tussengerechten in om harder en lustiger in de hoofdschotels te bijten.

Zo zagen wij in onze vorige bijdrage dat hij, na bij de eerste verkiezingen tot gemeenteraadslid te zijn verkozen geworden, in augustus 1831, kort na het ongedaan maken van de schorsing van de Gentse gemeenteraad, zich reeds op de derde plaats van de orangistische lijst van de Kamer had gehesen.

Iedereen noemde zich in die jaren "Patriot"; er waren echter de "Ware patriotten", d.w.z. de Orangisten ofte Liberalen ofte antiklerikalen en de patriotten van de "patriotische maatschappij" of klerikalen. Ze vlogen mekaar in het haar doch de uitslag was al op voorhand bekend : te Gent hadden de Orangisten dankzij de steun van intellektuelen en nijveraars reeds tweemaal de zege behaald, maar voor gans het arrondissement zouden de klerikale grooteigenaars de balans naar de andere schaal doen overhellen.

En zo viel het inderdaad uit : de klerikale lijst behaalde een verpletterende overwinning op de "Ware patriotten" : het Orangistisch gekleurd Gent woog ditmaal te licht. De woede in het liberale kamp was geweldig : "De meerderheid der stemmen der Gentenaars om de belangen van het volk waar te nemen, schreef daags nadien de Gazette van Gent, zijn verijdeld door een wonderbare onderwerping der menigvuldige buitenkudden. Immers de boerkens hebben den steeman geklopt en misschien hun eigen zelve".

Vriendelijker, eleganter, korrekter kon het zeker niet gezegd worden ! Vier dagen later kwam het antwoord even vriendelijk, van het Journal des Flandres, dat schreef dat de Gazette van Gent een gevaarlijke lektuur aan het worden was voor de vrienden van de godsdienst en van het vaderland.

In de troebele periode die Gent toen kent – er wordt elke dag en nacht gevochten en geschoten – verkropt en verbijt Metdepenningen bitsig en somber de nederlaag. Hem blijft momenteel de arena van de Gentse gemeenteraad over : het is te weinig, te klein voor zijn politieke ambities. Hij verlegde dan ook tijdelijk zijn strijdperk naar de Balie en naar de invloedrijke kringen van de vrijmetselarij waar hij hoopte de wapens te kunnen smeden voor de weerwraak.

Coming-man van de liberale partij, ontpopt hij zich ook van meetaf als een van de grote steunpilaren van de Vrijmetselaarsloge "Le Sep-

tentrion". In 1831, toen het duidelijk werd dat het niet Van Crombrugghe maar Metdepenningen was die de onbetwiste leider van het Orangisme zou worden omdat hij een vechtlustig temperament en een ijzersterke persoonlijkheid bezat, werd hij Achtbare Meester van "Le Septentrion" verkozen en hij verwezenlijkte de krachttoer het langer te blijven dan Struye, voorzitter van onze Senaat. Hij bekleedde immers het ambt van 1831 tot 1881, dus juist geteld, een halve eeuw, van zijn eerste optreden in de oppositie tot aan zijn dood op 82-jarige ouderdom.

Zijn persoonlijkheid, zijn dynamisme en zijn gezag moeten buitengewoon groot zijn geweest in het begin en zijn aureool schitterend in de volgende jaren om in een midden dat toen in alle domeinen van het stadsleven, althans achter de schermen, omzeggens oppermachtig was, geen konkurrent of tegenkandidaat te moeten vrezen.

Hij werd herhaaldelijk door zijn logebroeders gevierd, hartelijk, af en toe zelfs somptueus als bv. in 1842 toen de nog immer jeune premier Metdepenningen van huwelijksreis terugkwam. Hij en zijn echtgenote Mathilde van Aken, die zeven jaar later zou overlijden, werd een banket aangeboden, zoals enkel onze grootouders het tot een goed einde konden brengen, zonder er van te kreperen: zo maar een slordige menu van zeventien gangen, zonder dan nog te gewagen van de dranken! En toch werden mensen als Metdepenningen, zeer oud, waarschijnlijk omdat zij niet bij elk gerecht een sterke dosis hormonen, kleursel of ander vergift moesten inslikken en dat zij daags nadien eens vrij in de natuur konden gaan in- en uitademen.

Le Septentrion is, mede onder het impuls en de onverzettelikheden van Hippolyte Metdepenningen, het laatste bolwerk van het Orangisme in België geweest, jaren nadat Metdepenningen, althans officieel, de strijdbijl had begraven en aanvaard had een minivredespijpje met de Belgische overheden te roken. In Le Septentrion heeft hij zijn jeugd-ideaal en eerste politieke liefde nooit willen verloochenen: tot aan zijn dood bleef de loge aangesloten bij het Grand Orient der Nederlanden. Pas twee jaar na het overlijden van de grote voorman, toen geen enkele overlevende van de dienaren of vrienden van Willem I nog overeind bleef, heeft de Gentse loge Le Septentrion het Grand Orient van België vervoegd: zo lang bleef het Orangisme in de koppige Gentse stede nazinderen.

*
* *

Meer dan een politiek engagement was het leiderschap van deze Loge

(Foto Stadsarchief Gent)

voor Metdepenningen een filosofische stellingname geweest, een sentimentele integratie en behoud in een wereld, in een periode die elke dag wat verder in de geschiedenis wegdeemsterden. Zijn optreden was er briljant, effectief, hard, maar het had geen uitstraling in de massa. De loge was en bleef een cel van het Verzet, waar een paar ingewijden de aktie van Metdepenningen konden appreciëren; zijn imago bij het volk, bij de kiezers kon er weinig bij winnen.

Veel meer spektakulair was dan ook zijn optreden als advokaat in alle grote, ingewikkelde, politieke processen van zijn tijd. Zij boeiden de openbare opinie nog meer dan de huidige assisenzaken omdat zij niet moordenaars of menselijk uitschot voor rechters en jury brachten, maar personaliteiten, markante figuren uit de oppositie, mensen aan wie men enkel kon verwijten dat zij in de oppositie niet hadden willen zwijgen in zeven talen !

En hier moet men zich de vraag stellen : waarom die houding, waarom dit optreden van Metdepenningen die, op 32-jarige leeftijd, met zijn fantastisch talent een schitterende toekomst voor zich kon hebben ? Heeft hij niet opzettelijk door zijn stugge houding aanvaard een loopbaan niet voor maar achter zich te hebben ?

Persoonlijk menen wij dat het, althans aanvankelijk, minder om politiek fanatisme dan om politieke verbindheid ging. Metdepenningen had samen met een kleine minderheid Gentenaren, echter een minderheid die de plak zwaaide, zozeer en zo sterk genoten van de vruchten van de boom en van het Huis van Oranje, dat hij en zij hebben gemeend dat iedereen hun zienswijze deelde; zij dachten oprecht maar naief dat de Omwenteling van 1830 slechts een nachtmerrie was en dat het volk ontнуchterd zou ontwaken, de realiteit zou gaan inzien, zijn mea culpa zou slaan en zich opnieuw zou gaan vastklampen aan de takken van de weelderig bloeiende Oranjeboom. Fris heeft het zeer juist beschreven : “de Gentsche Orangisten waren overtuigd dat de scheiding niet eeuwig zou zijn en dat in de vereeniging der beide natiën de krachtigste waarborg lag voor ons voortbestaan als volk”.

Willem I was inderdaad op militair vlak veel sterker dan zijn tegenstrever Leopold I, hij bezat, voor zover hij persona non grata in het Zuiden bleef, in de prins van Oranje een machtige troef, een zeer populaire figuur, maar dat volstond niet om de begane fouten uit te wissen en veel onaangename zaken te doen vergeten. Metdepenningen heeft de toekomst tegemoet geblikt met de ogen van een kleine groep gepri-vilegieerden van het Hollands tijdvak.

Wanneer hij omstreeks 1836, 1837, als verstandige mens die hij ongetwijfeld is, moet hebben ingezien dat hij een Don Quichot was geweest

van het Post-Orangisme, dat hij op het verkeerd paard had gewed, was hij reeds derwijze gekompromitteerd, had hij zich in zijn pleidooien en opruiende artikels zo erg vergaloppeerd, dat het voor hem te laat was om nog rechtsomkeer te maken. Zoals het dan meestal gebeurt, ging hij volharden in de boosheid, de nuchtere werkelijkheid van een nieuw politiek tijdperk negeren; tot hij eindelijk toch moest zwichten en zich neerleggen bij iets dat sedert jaren diepe wortels had geschoten.

*
* *

Inmiddels had hij als advokaat, als verdediger van de “verdrukten en slachtoffers van het regiem” begeesterende en bedwelvende suksessen gekend, de mensen zagen in de jonge, entoesiaste Metdepenningen een wreker, een soort Tupamaro of Che die het met gloed, vuur, passie, zelfverloochening opnam voor de idealisten, af en toe zelfs voor zijn eigen persoonlijke wanneer hij het in de ogen van de bewindvoerders wat al te bont had gemaakt. “Hij werd, schrijft Fris, gedurende tien jaar gewikkeld in al de opstanden, opstootjes of kleine samenzweringen die tegen het nieuw regiem op touw werden gezet”. Het is misschien licht overdreven. Niettemin was het bij hem dat hij bij elke manifestatie van verzet, de politie een huiszoeking kwam verrichten, alsof de dokumenten van het komplot zo maar gereed lagen op de werktafel van de ontstuimige advokaat.

Het kon hem allemaal niet ontmoedigen en zijn (soms schijnbaar) entoesiasme was zo groot, zo vermetel, dat hij in 1837 nog rondba-
zuinde wanneer hij het over de Hollanders had : “Binnen drie maanden zijn zij hier terug”.

Hij was steeds terug, op de bres, in de arena, op het slagveld, d.w.z. in toga, met geestdrift, woord en grote togagebaren voor het Assisenhof om er zijn vrienden in nood bij te staan.

Van Loock, uitgever van het Orangistisch dagblad *Le Messenger de Gand* had het biezonder hard te verduren met de nieuwe bewindvoerders : ofwel gooiden zijn tegenstrevers zijn ruiten stuk, ofwel drongen zij zijn drukkerij binnen, ofwel greep de politie hem bij de kraag, zodat de sukkelaar geen andere redplank meer had dan Metdepenningen, de man die door zijn artikels al dat onheil veroorzaakte maar die toch ook een briljante advokaat was.

In december 1832, bekomt Metdepenningen de vrijspraak voor zijn cliënt, doch veertien dagen later zit Van Loock opnieuw in de bak wel enigszins door de schuld van Metdepenningen die hem niet kan bijstaan daar hij zelf op “ ’t bankske” plaats moet nemen. Metdepen-

ningen wordt veroordeeld, Van Loock wordt vrijgesproken, echter na 73 dagen cel die voor hem een kalvarie waren.

Op 1 mei 1833 moet hij andermaal voor het Assisenhof verschijnen, met aan zijn zijde, en ditmaal in toga, zijn redakteur en advocaat Hippolyte Metdepenningen die hem andermaal uit de penarie helpt zodat Van Loock als vrij man de redactie van zijn krant terugziet.

In het troebele tweede kwart van de zo onthutsende XIXe eeuw verschijnt Hippolyte Metdepenningen ons ongetwijfeld als een eigenaardige, als een aparte figuur, een moeilijk te begrijpen en nog moeilijker te verklaren personage, een kurieus mengsel van konservatisme, stug dogmatisme en gedurfd progressisme.

Metdepenningen heeft gans zijn politieke loopbaan moeten bouwen, levendig en aktueel houden in een strakke oppositie die elke dag wat steriel werd, aan betekenis en aan impakt op de massa verloor : het Orangisme, een ster die onvermijdelijk verbleekte. Indien de onstuimige polemist, samen met de overgrote meerderheid van de industriële en universitaire middens die na 1830 voorts luchtkastelen met als sprookjesprins, de prins van Oranje, bleef optrekken, zo heeft hij toch geleidelijk moeten inzien dat het paard op hetwelk hij grof geld speelde, dwz zijn politieke carrière had gebouwd en gesteund, nooit meer zegevierend over de eindmeet zou geraken.

Persoonlijk zijn wij de mening toegedaan, dat Metdepenningen het heeft ingezien jaren vooraleer de verstokte Orangisten het door hadden, maar dat hij als desperado van een zaak aan dewelke hij gans zijn ideaal had gewijd, een jarenlang achterhoedegevecht heeft willen leveren, een eindeloze, hopeloze en daarom des opvallender baroud d'honneur, die de grote donderslag van het Orangisme in ons land en meer bepaaldelijk in de Gentse hemel heeft laten doorrollen en doordreunen tot grote ergernis van de toenmalige bewindvoerders.

Dat gevecht, deze inegale strijd heeft Metdepenningen spektakulair gewild en hij heeft geen gelegenheid laten voorbijgaan in de gemeenteraad, in zijn stamlokaal de Concorde, op straat, in de pers, om ze telkens diep en scherp in de kleur te zetten zodat hij op geregelde tijdstippen de verbeelding van het immer op bravoerstukken verlekkerd Gentse volk, kon aanspreken.

In die zin is Metdepenningen, de man van een voorbijgestreefde periode, een progressist te noemen omdat hij de eerste, indien niet de enige in zijn tijd is geweest, die feeling had voor public relations. Niemand heeft voor en na hem, met zoveel brio, passie en panache een op nationaal en internationaal vlak verloren en ten dode gedoemde zaak kunnen dienen, geregeld de nodige spektakulaire stunts kunnen uithalen,

of in de kijker kunnen komen.

Elk politiek proces, elk zgn. persimisdrijf was een kolfje naar zijn hand, elke huiszoeking in zijn advocatenbureau was hem een eretitel en een goedkope publiciteit, temeer daar men er nooit iets verdacht kon ontdekken om de zeer eenvoudige reden dat, zoals eenieder het weet, een dergelijk bureau een wespennest is waar er jaren nodig zijn om, buiten de advocaat en zijn stagiaires, een dokument op de kop te kunnen tikken.

Metdepenningen liet niets aan het gevoel over : het minste incident was hem een gelegenheid of een voorwendsel om zijn pen aan te scherpen, zijn supporters in het harnas te jagen, de openbare opinie wakker te schudden en op de Gentse Kouter een klimaat van prunonciamento te scheppen, elke stunt werd meesterlijk georkestreerd, ingelijst met argumenten en slagwoorden die de verbeelding en de gevoelige snaar moest treffen en prikkelen.

Beeldt U maar even in : de Belgische regering was zo gevoelloos, zo inhumaaan geweest in 1830 de paardestal van het Huis van Orange-Nassau en al de mooie dieren die hij inhield, in beslag te nemen en vier jaar later openbaar te veilen ! Wat die paarden na een zo lange stalbeurt nog waard waren hebben de kopers zich waarschijnlijk niet afgevraagd, zoals degenen die de dag van vandaag te Brussel of te Antwerpen werken kopen van de laatste artistieke boot het ook niet doen, wanneer zij braafjes stapels bankbriefjes neertellen.

Naar het heet waren het in 1834, luidens het aloud spreekwoord, nog steeds de beste paarden die op stal waren, vier prachtdieren die hun gewicht in goud waard waren en dan ook tegen deze prijs werden aangekocht. Het mocht wel normaal heten, maar het bleek alras dat de paarden over de grens waren getrokken en de Prins van Oranje aangeboden, zodat onvermijdelijk de journalisten even gingen snuffelen en tot de bevinding kwamen dat men deze paarden dank zij een inschrijving had kunnen aankopen. Gent had een mooie stuiver betaald, en van de inschrijvers prijkten op kop van de lijst Metdepenningen en Van Crombrugge die nochtans op dat ogenblik andere problemen op te lossen had.

Metdepenningen had met dit incident blijkbaar zijn doel bereikt want een wet werd uitgevaardigd waarbij elke manifestatie die de terugkeer van het Huis van Orange-Nassau beoogde, strafbaar werd gesteld.

Spijtig genoeg verschenen toen geen satirische weekbladen die de draak hadden kunnen steken met een wet die de aankoop van vermoedelijk reeds lang aan reuma lijdende paarden als een ophemelen van het Huis van Orange aanzag !

Over de vier paarden – het paard Mameluk werd 10.000 goudfr. be-

taald! werd op en om de Kouter druk nagepraat: voor Metdepenningen was de weerwraak zoet maar van zeer korte duur want, poets wederom poets: bij Koninklijk Besluit van 12 april 1834 werd de Fransman Froment, opsteller van het *Messenger de Gand*, die gehuwd was met Metdepenningen's nicht, verzocht "als vreemdeling" het land te verlaten.

Onmiddellijk ging onze Orangist zich in hinderlaag leggen om op zijn beurt de overheden een beentje te zetten. Toen Leopold I en Maria-Louisa begin augustus een officieel bezoek brachten aan de stad en de gemeenteraad om het groots te kunnen aanpakken, een krediet van 7.000 fr. stemde, veerde Metdepenningen recht om te verklaren dat hij zich verzette tegen elke uitgave naar aanleiding van dat bezoek, gebaar dat in de bevolking met "gemengde gevoelens" werd onthaald. Als politiek manoeuvreer was het tamelijk grof, komende van een verstandige man als Metdepenningen.

*
* *

Op Frankrijks nationale feestdag van 1836 moesten in gans België de eerste gemeenteraadsverkiezingen ingevolg de nieuwe gemeente worden gehouden. Het zou nergens een formaliteit worden omdat het voor Katholieken en Liberalen een enige gelegenheid zou zijn elkaar eens ernstig in het haar te vliegen. Enkel te Gent werd het geen strijd tussen Blauwen en Gelen, want de campagne die zeer hevig was geweest, stond nog volledig in het teken van het Orangisme! De overwinning ging andermaal verpletterend groot, naar de lijst van Jozef Van Crombrughe, Metdepenningen en konsoorten.

Het klerikale *Journal des Flandres* dat de nederlaag van zijn supporters zag naderen des te heviger werd in zijn aanvallen, maakte een allusie op de naam Metdepenningen, vertaald als "avec les écus"; hiermede werd duidelijk gesteld dat de "Vrienden der goede orde", door toedoen van Metdepenningen, aardig Willem's portemonnee had mogen melken, dus een uitgekochte knecht was. Hij kon het zo maar niet nemen, beschuldigde de hoofdredakteur van het *Journal des Flandres*, De Paepe, een zeer placiède mens, en daagde hem tot een tweegevecht uit. De Paepe, als godsvruchtige man kon onmogelijk op deze uitdaging ingaan zodat een zijner vrienden, een zekere kapitein Lucas, overal ging rondbazuinen dat hij het gewraakte artikel had geschreven. Om deze leugen geloofwaardig te maken, drong hij met twee officieren, het lokaal van La Concorde binnen in de hoop er Metdepenningen bij het nippen van een Hollands borreltje aan te treffen. Lucas vond hem niet,

sloeg dan maar liefst met zijn opgeblonken sabel alles klein, kwetste er een driejal gezapige toogplakkers waarna de politie hem bij de kraag vatte.

Het duel De Paepe-Metdepenningen vond dan toch plaats op België's nationale feestdag. De Paepe geloofde in de hemel maar had geen haast er te geraken. Metdepenningen geloofde noch in God noch in zijn gebod maar bleef ook liefst op aarde floreren zodat men aan dat tweegevecht dat gans de stad in rep en roer zette, toch ergens een mouw moest passen en men de supporters moest doen geloven dat het ernstig was, zoals men dat vandaag een lichtgelovig publiek nog wijs maakt voor een catchgevecht.

De getuigen hadden alles zorgvuldig geregeld : dag en uur, soort wapens, de plaats, en zij hadden het tweegevecht gepland vlak bij het "Motje", het stemmige buitenrestaurant bij de Brugsepoort waar men de lekkerste vis kon smullen.

Deze plaats zal wel niet "toevallig" zijn gekozen geworden.

Metdepenningen en De Paepe konden aardig de pen hanteren, van een pistool wisten zij niets af, niet eens hoe men zo'n tuig moet laden. Zij losten dan ook een schot dat ergens in de wolken verzeilde, en... alles bleef zoals het was, dwz. dat zij op hun (politiek) standpunt bleven maar dat de getuigen een soort bestand ondertekenden waarbij zij, lekker aantafelend in Het Motje, de belediging met liters wijn en bier uitwisten.

Van dat tweegevecht onthielden de fanatieke fans enkel dat hun idool als bij wonder aan de dood was ontsnapt en de strijd mocht voortzetten.

Voor Metdepenningen werd deze strijd elke dag wat grauwer, nutteloos en hopeloos.

Willem I die heimelijk aan het onderhandelen is en dus geen potten meer mag doen breken in het Zuiden. paait zijn trouwe dienaar met de Orde van de Nederlandse Leeuw, hetgeen enkel sentimenteel en emotioneel iets te betekenen heeft want enkele maanden later wordt het Verdrag van de XXIV artikelen ondertekend dat Noord en Zuid tot een bestand leidt, zand over het verleden strijkt en het Orangisme als verzetsbeweging opdoekt.

Willem I ontheft zijn gewezen onderdanen en supporters van hun eed van trouw, zulks tot grote opluchting van honderden aanhangers die deze gelegenheid met ongeduld afwachtten om de realiteit boven hun jeugdideaal of -droom te stellen. Enkel de oude garde, de onkreukbaren, met Metdepenningen op kop, willen van geen "staakt het vuur"; zij zetten als desperados de strijd verder tot het bittere einde toe.

Waren in 1839 de katholieken van het "Organe des Flandres" nog katholieker dan de toenmalige paus, zo bleven, ook na de ondertekening van het Verdrag der XXV Artikelen, de Gentse Orangisten van "Le Messenger de Gand et des Pays-Bas" nog vuriger hun ideaal trouw dan de bloedeigen telgen van het Huis van Oranje.

De Gentse Orangisten maakten in 1839, nadat Willem I zand had gestrooid over zijn Belgische intermezzo, niet meer een meerderheid uit, en toch behaalde in oktober de lijst van de Vrienden der Orde een verpletterende overwinning : 14 verkozenen tegen 1 voor de katholieke lijst. Hoe een dergelijk sukses verklaren ? Eerstens betekenden de kiesgerechtigden slechts een kleine minderheid van de bevolking, en tweedens : de liberale, ook de niet-orangistische burgerij, intellectuelen en nijveraars, hadden nooit hun stem willen uitbrengen op een naam van de klerikale lijst en stemden dan ook massaal voor de Vrienden der Orde.

Nochtans zijn deze verkiezingen geen triomf voor Metdepenningen : de ster van de leider van de Orangisten is lelijk aan 't verbleken en hij geraakt moeizaam met de hakken over de sloot : Verhaeghe de Naeyer behaalt 1288 voorkeurstemmen, Prof. Joseph-François Kluyskens 1275, dan volgen de Kerckhove de Loose met 719, Baligan en Rolin met 715 en als voorlaatste van de liberale verkozenen Hippolyte Metdepenningen met 682 voorkeurstemmen, zeven stemmen minder, en dat moet hem een kaakslag zijn geweest, dan Claus-Van Aken, de enige die met de 689 stemmen op de katholieke lijst werd verkozen.

Een week ongeveer na de verkiezingen worden huiszoekingen verricht in de kantoren van Le Messenger en bij een paar prominenten van de krant, o.a. bij Metdepenningen die men ervan verdenkt de schrijver te zijn van een voor Leopold I zeer beledigend artikel, getiteld "Conduite des Orangistes".

Metdepenningen, stilaan het spelletje van de aanhoudingsmandaten gewoon, kon er tijdig van onder muizen en keerde pas naar Gent terug toen een Fransman, een zekere d'Herbigny, ootmoedig kwam bekennen de auteur van het gewraakte artikel te zijn. Hoogstwaarschijnlijk had hij er geen woord van geschreven doch als vreemdeling mocht hij gerust het vaderschap aanvaarden want als Fransman lag hij ver buiten schot van het Belgisch gerecht, en mocht onze magistraten dan ook ongestoord een wassen neus aanzetten.

De Kamer van inbeschuldigingstelling kon in deze omstandigheden op 7 december niets anders doen dan de sluwe Metdepenningen buiten de zaak stellen. In het spel van kat en muis, van regering tegen opposant, had de muis het andermaal gehaald. De terugkeer naar Gent, twee

dagen nadien, geleek op een triomf. Metdepenningen moest aan het venster van zijn woning in de Onderstraat verschijnen; terwijl de menigte hem stormachtig toejuichte, bliezen de muzikanten van St-Cecilia zich de ziel uit de longen om de feeststemming ten top te drijven.

*

* *

Men heeft in die dagen Hippolyte Metdepenningen herhaaldelijk en hartstochtelijk gehuldigd en gevierd, ons inziens teveel opdat het nog echte vieringen konden zijn. Het geleek eerder op zovele troostprijzen die men hem uitreikte nu zijn politieke loopbaan over de top heen was : prijzen en geschenken voor hem maar tegelijk zovele tijdbommen in de korf van de regering die sedert oktober af te rekenen had met een zeer ernstige crisis in de Gentse katoennijverheid.

De vrijmetselaarsloge "Le Septentrion" haastte zich politieke munt te slaan uit de buitenvervolgstelling van haar Achtbare Meester, en bracht hem op haar beurt hulde tijdens een banket dat alle leden op 21 december had zien toestromen.

Een week later was het de beurt aan de Gentse Balie, in die jaren nog zeer antibelgisch getint en gestemd, om de politieke voorman in de bloemen te zetten. Zij liep hiermede wel wat buiten de schreef, doch men zag van einde en ver de advokaten de weg nemen naar het lokaal van de Maatschappij voor Schone Kunsten, toen in "Den Prins", in de Ram gelegen.

De voor Metdepenningen traditioneel geworden trilogie had luidruchtig, entoesiast, ook wel met zekere heimwee de politicus, de vrijmetselaar, de advocaat gehuldigd, en hiermede werd bewezen dat hij in bepaalde middens misschien wel een gedeelte van zijn invloed maar geenszins zijn populariteit had verloren.

*

* *

Vanaf 1839 is Metdepenningen niet meer zegevierend, maar letterlijk en figuurlijk, begraven in zijn Orangisme, politiek voorbijgestreefd. Nieuwe krachten, nieuwe figuren zijn opgedoken, nieuwe jonge wolven, soms met grote appetijt, en al die jongeren kijken voor zich uit, niet meer naar een verleden dat definitief achter de rug is.

Wij wonen van toen af de langzame politieke doodstrijd bij van Hippolyte Metdepenningen en het is, ook na al die jaren, een bedroevende vaststelling voor de historicus te moeten inzien dat een man, eerlijk,

verstandig, briljant, op 40-jarige leeftijd door zijn eigen schuld, zijn fanatisme, zijn onverzettelijkheid, een einde heeft gesteld aan een politieke loopbaan die nog oneindig veel beloften inhield. Metdepenningen heeft na vele nederlagen te hebben geleden, toch moeten berusten in een toestand die niets anders was dan de normale loop van zaken, de Geschiedenis.

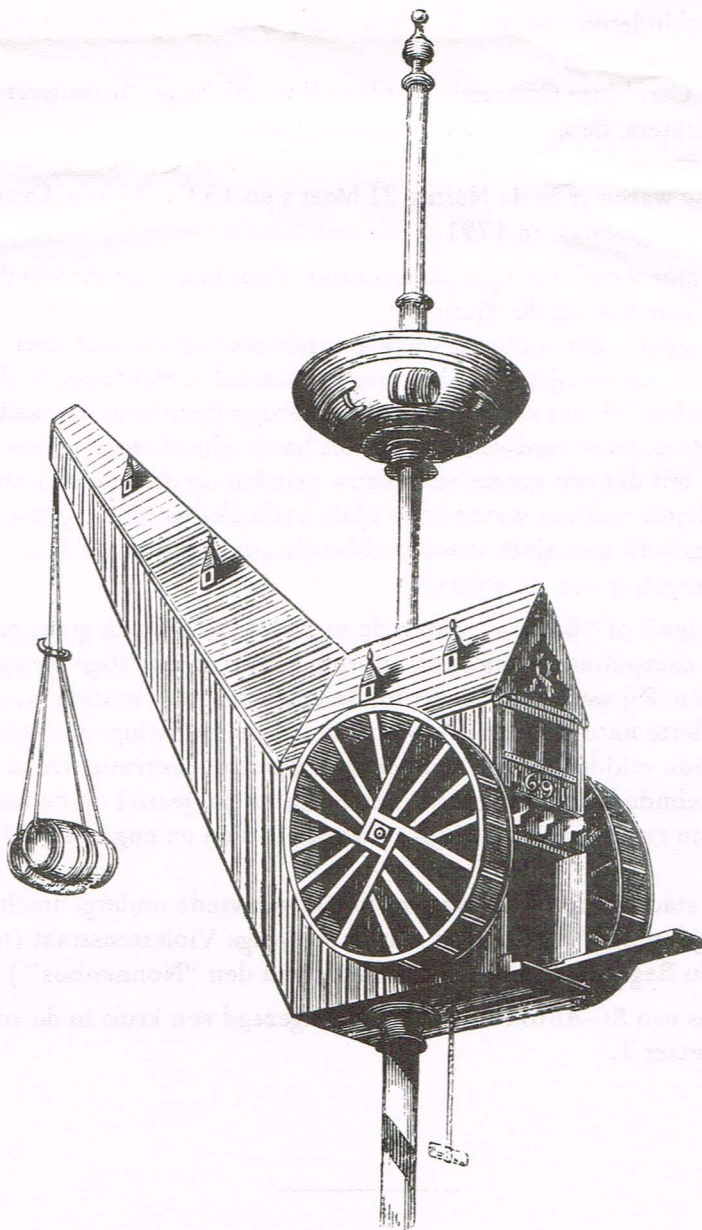
Na 1840 is zijn rol als leidende figuur ten einde; hij is een generaal die nog enkel over een sterke achterhoede beschikt, een generaal die in zijn jeugd overwinningen opstapelde en daarom, om dat verleden, nog een aureool heeft bewaard. Er blijft hem de sympatie, een genegenheid die met de dag minder betekenisvol en meer sentimenteel wordt, vooral dan in kleine, gesloten kringen, nl. in La Concorde, waar hij voorzitter bleef tot aan zijn dood, in de vrijmetselaarsloge Le Septentrion, waar hij eveneens gedurende 'n halve eeuw de leider bleef omdat hij iets symbolizeerde, een figuur was met gezag, iemand die eerbied afdwong. En misschien was het om die redenen dat Metdepenningen een van de meest gevierde Gentenaren uit onze stedelijke geschiedenis is geweest : men huldigde hem voor een ja of een neen, voor een buitenvervolgstelling, een gewonnen proces, voor zijn huwelijk in 1842, voor x-aantal jaren balie, dienst in de loge, alsof men maar steeds compensaties zocht voor hetgeen hij niet geworden was.

Aldus hebben zijn konfraters van de Balie hem herhaaldelijk tot stafhouder verkozen. Hij was het twintig jaar lang in een uitzonderlijke rijke, bewogen en lange loopbaan. Adolphe Dubois heeft over hem geschreven : "Ses contemporains disaient de lui : chaque jour, sous nos yeux, il accomplit une tâche dont le poids ferait fléchir les plus jeunes et les plus forts, il se repose par le travail, il se retrempe dans les luttes d'audience".

Het was de grote periode van de welsprekendheid aan de Balie, toen de inhoud nog mooi, lumineus, muzikaal werd ingekleed in prachtige pleidooien naar dewelke de magistraten nog luisteren konden omdat er geen tien of twintig giftige pijlen afschieten, o.a. in zaken op de rol van de voormiddag stonden.

Voor ons stelt zich op het einde van deze studie nog steeds de vraag : Had Metdepenningen er niet beter aan gedaan enkel een grote, een zeer grote advocaat te worden ? Aan de Balie had hij in de moeilijke jaren die het land doormaakte, de briljante verdediger kunnen zijn van de principes van vrijheid, van recht en van rechtvaardigheid.

Hij heeft meer gewild, hij heeft zijn ideaal ook buiten de Balie gezocht en daar is hij de vlinder geworden die tegen de lamp vloog. In 1839 was zijn verkiezing voor de gemeenteraad een halve nederlaag gewor-

Toortshouder van de Nering der Kraankinderen.
(Foto Stadsarchief Gent)

De kraankinderen hadden St.-Martin als patroon, hij was immers de bisschop van Tours !

Door de Carolijnse Concessie werden zij verplicht te "fusioneren" met de wijnmeters, de kuipers en de vaatvoerders.

De stiel was erfelijk en bleef in bepaalde families. Op het einde van de 18e eeuw waren er in de Nering 21 Mast's en 13 De Pauw's. Deze nering werd afgeschaft in 1791.

(2) Hiermee wordt bedoeld de Kraanlei. Vóór het plaatsen van de kraan aldaar was dit de Ajuinlei.

Merkwaardig is dat sommige oude Gentenaars nog spreken over de Ajuinlei wanneer zij het hebben over de Kraanlei. Het is evenwel zeer onwaarschijnlijk dat ze daarbij zouden teruggrijpen naar de naam die reeds vele eeuwen verdwenen was. Het heeft allicht meer te maken met het feit dat een goede halve eeuw geleden op de Kraanlei nog verschillende winkels waren waar ajuin verkocht werd. De grote jutezakken gevuld met ajuin stonden dikwijls uitgestald tegen de muur of de toegangstrap van de winkels.

(3) "Bliden" of "Blijden" waren de in de Middeleeuwen graag gebruikte grote catapulten die met een enorme kracht reusachtige stenen wegslingerden. Zij werden gebruikt bij de belegering van vestingen, maar niets belette natuurlijk enkele van deze respect afdwingende stenen te lanceren midden de een of andere troepenconcentratie. De al of niet gehelmde koene krijger die een dergelijk projectiel op de kop kreeg kon er van overtuigd zijn sterretjes te zien en engeltjes te horen zingen.

In onze stad werden deze wapens in tijd van vrede ondergebracht in het "Blijdenhuis" dat gelegen was in de Lange Violettenstraat (tussen het Klein Begijnhof en het pensionnaat van den "Nonnenbos".)

(4) Dit is een St.-Antoniuskruis, anders gezegd een kruis in de vorm van de letter T.

H. C.